

POSTANOWIENIE

Dnia 17 maja 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Korzeniowski

w sprawie z odwołania S. Z.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziałowi w Ł.
o rentę socjalną,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 17 maja 2022 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonej od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 9 grudnia 2020 r., sygn. akt III AUa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. adw. K. G.-K. przyznaje od Skarbu Państwa - Sądowi Apelacyjnego w [...] 120 (sto dwadzieścia) zł tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skarżącej z urzędu w postępowaniu kasacyjnym, przy czym kwotę tę należy podwyższyć o obowiązującą stawkę podatku od towarów i usług.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z 9 grudnia 2020 r. oddalił apelację S. Z. od wyroku Sądu Okręgowego w Ł. z 21 lutego 2020 r., który oddalił jej odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddział w Ł. z 4 kwietnia 2016 r., odmawiającej wnioskodawczyni prawa do renty socjalnej wobec niestwierdzenia całkowitej niezdolności do pracy.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano na podstawę przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. z uwagi na fakt, iż uchybienia,

jakich dopuścił się Sąd Apelacyjny w zakresie naruszenia przepisów prawa procesowego, a w konsekwencji prawa materialnego powodują, iż niniejsza skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie przedstawia zasadnej podstawy przedsądu i dlatego nie został uwzględniony.

Skarżąca nie wykazuje, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona – art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Zarzuty naruszenia art. 285 § 2 k.p.c. i art. 286 k.p.c. nie są zasadne z następujących przyczyn.

Sąd powszechny mógł ograniczyć postępowanie dowodowe, gdy uznał, że sprawa została dostatecznie wyjaśniona do rozstrzygnięcia.

Sąd Apelacyjny – podobnie jak Sąd pierwszej instancji – wyraźnie odwołał się w tym względzie do art. 235² § 1 pkt 3 i 5 k.p.c. Skarga nie zarzuca naruszenia tych przepisów. Sąd powszechny zebrany materiał w sprawie uznał za wystarczający.

W ocenie prawa materialnego wiążą zatem ustalenia stanu faktycznego, na którym oparto zaskarżony wyrok. Art. 398¹³ § 2 k.p.c. ma odpowiednie zastosowanie na etapie przedsądu w ocenie podstawy przesądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., gdyż w przeciwnym razie zachodziłby dysonans między etapem przedsądu a późniejszym rozpoznaniem zarzutów podstawy kasacyjnej (art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c.) z ograniczeniem wynikającym właśnie z art. 398¹³ § 2 k.p.c. a ponadto z art. 398³ § 3 k.p.c.

Ponadto wniosek niezasadnie twierdzi, że standardem jest przeprowadzanie opinii łącznej biegłych. Założenie o łącznej opinii biegłych w każdej sprawie nie jest uprawnione w wykładni i stosowaniu wskazanych przepisów art. 285 § 2 i art. 286 k.p.c., w sprawie o rentę z tytułu niezdolności do pracy.

Potwierdza to ostatni wyrok Sądu Najwyższego z 16 lutego 2022 r., III USKP 113/21, w którym wskazano, że nie istnieje norma prawna nakładająca na sąd ubezpieczeń społecznych obowiązek dopuszczenia dowodu z opinii łącznej

biegłych lekarzy w każdym przypadku, gdy u ubezpieczonego stwierdza się więcej niż jedno schorzenie. Brak jest podstaw do formułowania ogólnej tezy, że przepisy postępowania wymagają by biegli - jeżeli zachodzi potrzeba zasięgnięcia opinii kilku biegłych - zawsze składali dodatkowo jedną wspólną opinię. Powyższe znalazło potwierdzenie w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 8 września 2015 r., I UK 430/14 (LEX nr 1809930), w którym wskazano, że ograniczenie samodzielności sądu w zakresie dokonywania ustaleń wymagających wiadomości specjalnych wynikające z art. 278 § 1 k.p.c., obejmuje w sprawie o rentę z tytułu niezdolności do pracy również ocenę wzajemnego powiązania różnych schorzeń stwierdzonych u osoby ubiegającej się o rentę i skutków tych powiązań. Sąd Najwyższy podkreślił przy tym, że przy podejmowaniu decyzji należy mieć na uwadze przede wszystkim okoliczności faktyczne konkretnej sprawy. Kompleksowa ocena stanu zdrowia osoby ubiegającej się o świadczenie rentowe, w zależności od okoliczności faktycznych, może wymagać opinii łącznej biegłych lekarzy, bądź zasięgnięcia dodatkowej opinii tych samych biegłych (art. 286 k.p.c.), czy też zasięgnięcia opinii innego (kolejnego) biegłego (lub innych biegłych - art. 286 k.p.c.).

Uprawnione jest zatem stwierdzenie, że opinię łączną czy uzupełnienie opinii uzasadnia wadliwość metodyczna lub merytoryczna dotychczasowych opinii lub brak właściwej przedmiotowo opinii. Sytuacji takiej nie stwierdza się w tej sprawie. Sąd Apelacyjny racjonalnie uzasadnił, dlaczego nie prowadził dalszego postępowania dowodowego.

Nie można również stwierdzić naruszenia art. 13 ust. 4 ustawy o emeryturach i rentach, gdyż ustalony stopień niepełnosprawności nie jest równoznaczny z całkowitą niezdolnością do pracy jako przesłanką prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy i prawa do renty socjalnej. Stopień niepełnosprawności nie zawęża pola ustaleń i oceny prawnej w odniesieniu do rentowej niezdolności do pracy, gdyż ocena ta może być nawet hipotetyczna, czyli jest uprawniona, gdy ubezpieczony nie podejmuje innego zatrudnienia lub nie chce podjąć zatrudnienia. Analiza może mieć zatem na uwadze nie tylko pracę aktualnie wykonywaną, ale również pracę, którą ubezpieczony może wykonywać na innym stanowisku. Taki zakres oceny dozwolony jest lekarzowi orzecznikowi, biegłemu sądowemu i

ostatecznie sądowi (art. 12, 13 i 14 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS) – wyrok Sądu Najwyższego z 2 grudnia 2021., I USKP 66/21.

W tej sprawie nie ustalono, aby skarżąca zachowała tylko zdolność do pracy w warunkach określonych w przepisach o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Nawet znaczny albo umiarkowany stopień niepełnosprawności nie wyklucza też zatrudnienia u pracodawcy niezapewniającego warunków pracy chronionej, w przypadku przystosowania przez pracodawcę stanowiska pracy do potrzeb osoby niepełnosprawnej (art. 4 ust. 5 ustawy z 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych).

Biegli nie stwierdzili, że zatrudnienie skarżącej zależy od zachowania warunków określonych w przepisach ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Niezdolność do pracy to stan faktyczny i kwalifikacja prawna. Znaczenie ma jednak prawne a nie potoczne rozumienie niezdolności do pracy. Ocena ta ma charakter prawny i może jej dokonać wyłącznie sąd a nie biegły (por. wyrok Sądu Najwyższego z 8 maja 2008 r., I UK 356/07).

Z tych motywów orzeczono jak w sentencji.

O kosztach orzeczono na podstawie § 4 ust. 3, § 15 ust. 2 i § 16 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia z 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu.